

EEN EEUWIGHEID IN SECONDEN

Kort verhaal door JAN H. DE GROOT

Maaïke, de jongste dochter van Boer Wommels stapte door de nachtelijke wintermorgen over haar vaders erf. Zij droeg de schrobemmer aan de arm, wipte die vlug onder de pomp en joeg met enkele slagen het water door de met stro omwonden tuit in de emmer. De diepe schemer voor het doorbreken van het trage morgenlicht omving de boerderij en de stevige gestalte van de pompende Maaïke. De kale takken van de iepen langs de polderweg bewogen in een lichte, koude Noordwester. Er waren geen andere geluiden dan het plensende water en het piepen van het zwengelscharnier. Het geronk van een laagoverkomend en telkens terugkerend vliegtuig, dat haar die nacht uit de slaap had gehaald, was allang verdwenen. Toen de emmer overgutste en zij de knop losliet leek het piepgeluid zich elders voort te zetten.

Het kwam van de weg en Maaïke wachtte nieuwsgierig alvorens de emmer op te nemen. Telkens was het geluid even weg, dan keerde het weer en kwam nader. Zij deed een paar pas naar de vlonder en toen zag ze de fiets aankomen. De berijder reed vlak langs de berm om het gerammel van de bandeloze wielen te dempen, maar de trappers piepten. Tegen de lichter wordende kim herkende ze het silhouet van Willem de Veer, die met moeite een zware zak op het stuur in evenwicht hield. Zijn gebogen rug en lange benen hadden haar geen twijfel gelaten, het was Willem, de schrijver van het gemeentehuis. Wat moest die zo vroeg op pad? En hij kwam de polder uit, kennelijk op weg naar huis.

Zou die Willem ook al in zwart doen, dacht ze, met die vracht bij zich. Zeker een half varken in de zak. En daarom riep ze maar geen groet naar de vroege passant. Zij stapte naar de pomp terug en nam de volle emmer in de hand, waarbij haar hele gestalte naar een kant overhing.

Willem, de schrijver op 't gemeentehuis, spande al z'n krachten in om vooruit te komen. Hij was laat. Veel te laat om z'n vracht nog deze nacht af te leveren. Het vliegtuig was een paar uur over tijd geweest. Hij moest zich haasten en opletten surveillerende Duitsers te ontgaan. Bij het begin van het dorp liep hij de meeste kans.

Daarom sloeg hij een achterpad in en stapte van de oude kar toen hij de hoofdstraat moest kruisen om voor het Gemeentehuis te komen. De eerste geluiden van het ontwakende dorp kwamen hem tegemoet. Een hond blafte en in de verte ratelden de veerloze wielen van een mestkar donker over de keien en ketsten de hoeven van een paard. Hij duwde de fiets vlug de smalle weg over en het pad in dat tot achter het gemeentehuis voerde.

Daar tilde hij hijgend de last omlaag, ontsloot de achterdeur en trok zijn buit naar binnen.

In de duistere gang veegde hij het zweet van het gezicht, leunde even tegen de muur en stond in beraad wat te doen.

Onbespied had hij de gevaarlijke weg terug gemaakt, alleen op het erf van Boer Wommels meende hij gerucht te hebben gehoord, maar het lastige kwam

nog. Waar liet hij het gevaarlijke spul, dat de laatste container had ingehouden en dat hij niet meer te bestemder plaatse had kunnen brengen. Hij kon het moeilijk in de gang laten staan. En wat moest hij nou.

Zachtjes sloop hij naar het kantoorlokaal. Daar stond zijn bureau met de schrijfmachine onder de kap midden op het blad. Hij trok het rechter kastdeurtje open. Daar lagen registers en mappen. Die konden wel over de laden aan de andere kant worden verdeeld. Willem de Veer deed dat. Voorzichtig schoof hij de paperassen bijeen, schikte ze, paste en mat ze in de ruimte aan de linker zijde. Daarna haalde hij de zak en sloot die weg in zijn bureau. 't Ging net.

Toen hij tegen negen uur het gemeentehuis binnen ging voor zijn dagelijkse arbeid, was hij nog de eerste. Hij controleerde zijn nachtelijk werk op nagelaten sporen en trok de kap van de schrijfmachine op het ogenblik dat de secretaris binnen kwam. Zij wisselden een korte groet. Willem sneed een punt aan zijn potlood en ontdekte Maaïke Wommels voor het loket.

Hij stond langzaam op om haar te helpen, maar meteen schoot de schrik hem door de leden. Had hij op Wommels erf geen geluid gehoord? Wat was dat geweest? Mofsen? Kwam ze hem waarschuwen. Hij aarzelde even en fronste z'n voorhoofd. Met het potlood tussen zijn lippen stond hij daar vechtend met een verlamd angstgevoel. Toen werd de deur van het lokaal opengegooid. Zware stappen bonkten op de houten vloer.

Willem zag de Feldweibel Mohrich als door een nevel in het vertrek staan, de braniepet scheef over het lage voorhoofd. Achter hem wachtten twee soldaten. Mis, zei Willem in een sidderende zucht tegen zichzelf. Hij kon niet verder denken. Het hart bonsde hem in de keel. Vluchten? Zijn benen leken wel verstijfd. En daar stond hij maar. De Feldweibel verzag een ogenblik het lokaal.

Toen deed hij een stap voorwaarts, keerde zich half om en wees de soldaten het bureau waarvan Willem juist was opgestaan om Maaïke te helpen.

Nu leek het wel of Willem de Veer voorover zou vallen, zo raar stond hij te wankelen.

„Diese,” snauwde de Duitser en wees het meubel dat de buit van een afgeworpen container verborg.

De soldaten sprongen als gestoken op het bureau toe. Zij rukten het blad uit de schrijfmachine waarop Willem aanstonds een briefje zou tikken.

„Beschlagnahm't”, riep de Feldweibel, en stak een duim in zijn koppelriem. Willem hoorde hoe de kap op de machine werd gezet.

Hij zag de kleinste soldaat met moeite de machine in bei zijn armen wegdragen, het lokaal uit.

Weg. De andere soldaat volgde. Toen knalden de passen van de Feldweibel als schoten over de vloer.

De deur sloeg toe. Weg. Alle drie waren ze weg. Willem zag omhoog. De klok wees 9 uur 6. Toen begon het bloed weer normaal te stromen door de aderen van Willem de Veer. Hij haalde het potlood van tussen zijn lippen en maakte de passen die hem van het loket scheidde.

„Wat wil je Maaïke,” zei hij.